

COSMOSUL INTERIOR ȘI TRECEREA PRIN IUBIRE. O POETICĂ A TRANSFIGURĂRII

Discursul poetic este proiectat într-un registru liric-metafizic, erotic-mistic și cosmic-fenomenologic, devenind o deschidere a miezului ființei într-o mântuire.

de
DANA DAD

În orizontul tematic al volumului *Miracolul vieții*, Sandu Frunză, poetul-filosof, se afirmă în ipostaza de conștiință lirică înscrisă într-o paradigmă metafizic-simbolică contemporană, configurată la confluența dintre expresionismul psihologic, simbolismul spiritualizat și un misticism erotic modern. În această zonă de interferență, erosul, lumina, natura și moartea devin instrumente de cunoaștere ontologică, iar poezia se construiește ca un act de revelare. Poetul, un *homo ordinans*, nu descrie lumea, ci o reordonează în nucleul unei cosmologii afective, într-o structură autarhică, în care iubirea, trecerea și candoarea funcționează ca principii ale unei meditații continue asupra sensului existenței. Titlul acestui ciclu poetic devine o teză: miracolul nu se află în excepțional, ci în intensitatea trăirii, în lumina erosului, în puritatea gesturilor umane și în *trecerea* ce conferă timpului o dimensiune interioară, transformând fiecare prezență și fiecare absență într-o formă de revelație.

Creațiile selectate, *Despre candoare*, *Cu bilet de voie*, *iubirea și moartea*, *Uimire*, *Miracolul vieții*, *Trecere*, *Melancolie*, *Vestea iubirii*, *Precum paradisul*, *Prezența*, *Zâmbetul*, *Dorința* alcătuiesc o arhitectură lirică în care iubirea devine principiu ființial și forță de reorganizare a lumii. Dacă,

în *Dorința* iubirea reprezintă o energie originară, capabilă să dea „aripi îngerilor” și „ființă oamenilor”, iar repetata chemare „Vreau să trăiesc” devine o declarație primordială, în *Zâmbetul*, un gest infim devine lumină, iar lumina devine un mod de a percepe realitatea; lumea se reîntemeiază în jurul unei prezențe, într-o fenomenologie a iubirii care transformă percepția în epifanie, într-o manifestare a esenței.

Universul liric inserat în textul *Prezența* aduce în centrul scenei erosul ca inițiere, ca trecere printr-o moarte simbolică și o renaștere spirituală. În *Precum paradisul*, erosul se purifică și se ridică spre lumină, într-o scenografie a metamorfozării în care tăcerea devine mângâiere, iar „pasărea albastră” deschide un spațiu „dincolo de lume”. În *Vestea iubirii*, instanța creatoare se adresează macro și microcosmosului ca unui martor viu: munții, văile, stelele și luna devin organe ale trăirii, receptacole ale unei iubiri ce depășește limitele umanului. *Melancolie* aduce reversul luminii, absența devine spațiu gol, iar cosmosul se întunecă în „lacrimi de stele” și „amurg întristat”, într-o suspendare a sensului. *Trecere* articulează nodul filosofic al volumului, locul în care iubirea devine măsură a timpului. Versul „Timpul ce îmi măsoară trupul/ pare să fie misterul

tău” exprimă densitatea unei dezvăluiri purtătoare de sens: celălalt devine ceasornicul existenței, iar trecerea nu mai este pierdere, ci maturizare, continuitate, asumare. Orașul vibrează, copacii devin mai vii, iar trenul „cu viteza cea bună” devine simbolul destinului.

În *Despre candoare*, poetul explorează puritatea ca putere transformatoare. Candoarea nu este naivitate, ci energie morală și cosmică, capabilă să „îmblânzească și să curețe” chiar și răul. Ființa iubită este „ivită / din părâul muntelui de griji/ cotidiene”, o apariție paradoxală. O puritate născută din impurități, lumină ieșită din povara lumii. Lumina solară și lumina lunară se întâlnesc într-o armonie a contrariilor, iar candoarea devine principiu de echilibru cosmic.

O dimensiune soteriologică este introdusă în poezia *Cu bilet de voie*, *iubirea și moartea*. Moartea și iubirea devin instanțe ale *trecerii* și ale salvării interioare. Moartea „dă bilet de voie”, iar iubirea „semnează învoire”, ca și cum cele două mari forțe ale condiției umane ar administra soarta. Poetul vine „din laboratorul de fantasmе” pentru a vinde „iluzia netrecătoare”, respectiv ceea ce poezia oferă: o formă de eternitate în interiorul efemerului. Fericirea, „darul cel mai de preț”, este lăsată să scape „ca într-un joc erotic”, iar creația devine o meditație asupra fragilității umane în fața propriei împliniri. *Uimire* închide cercul într-o notă de contemplație. Eul poetic intră „în grădina de liniște și pace”, așteptând „ca înaintea unui concert să aud îngerii cântând”, dar revelația nu vine din transcendență, ci din „armoniile cadențate ale mașinii de scris”. Sacral se mută în actul creației, iar uimirea devine deschidere spre infinitul lăuntric.

Pe acest fundal, poemul *Miracolul vieții* poate fi citit ca un text-cheie, un pivot semantic în care se condensează întreaga viziune a volumului. Chiar dacă nu îl cităm aici vers cu vers, matricea lui simbolică este transparentă. Viața apare ca un dat precar și, în același timp, ca o șansă

de transfigurare. Miracolul nu este un eveniment spectaculos, ci faptul că, prin iubire, prin lumină, prin trecere și prin candoare, ființarea capătă substanță. Așadar, poemul funcționează ca un centru de gravitație; reia motivele luminii, ale timpului, ale trupului, ale fericirii și le așază sub semnul unei întrebări tăcute – cum devine viața miraculoasă? Răspunsul, sugerat de întregul volum, este redemptiv: printr-o ordine interioară, printr-o asumare a erosului ca drum de cunoaștere, printr-o lumină care nu anulează umanul, ci îl intensifică.

În toate aceste texte lirice, simbolurile majore – lumina, apa, trupul, timpul, zâmbetul, candoarea etc. – , precum și temele – moartea, iubirea, fericirea, uimirea, miracolul – funcționează ca axe ale unei cosmologii interioare. Lumina simbolizează revelație, apa – memorie și renaștere, trupul – punte între pământ și cer, timpul – misterul celuiilalt, zâmbetul – începutul unei lumi noi, candoarea – forța ce purifică, moartea – trecere, uimirea – deschiderea spre infinit, iar miracolul este numele dat acestei ordini lăuntrice.

Poetul, un spirit vizionar, își asumă rolul celui care modelează energiile universului său intim, conferindu-le formă, ritm și vibrație de sens, transmutând poezia într-un lăcaș al regenerării spirituale. Cuvântul devine loc de trecere, spațiu în care materia interioară se adună și se luminează. Discursul poetic este proiectat într-un registru liric-metafizic, erotic-mistic și cosmic-fenomenologic, devenind o deschidere a miezului ființei într-o mântuire. În acest registru ideatic, iubirea nu este valorificată ca o simplă temă, ci reflectă un mod de existență, fiind receptată ca mister al timpului, ca o cale inițiativă și o forță de transfigurare a interiorității.

Miracolul vieții este o carte reflexivă ce solicită cititorului atenție estetică și disponibilitatea de a pătrunde, dincolo de țesătura verbală, în *adâncul* unei realități care se revelează doar celui care îndrăznește. ✦